

**UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE LITERE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**ELIPSA,
O ABORDARE DIN PERSPECTIVĂ TEXTUAL-DISCURSIVĂ**

Rezumat

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:
PROF. UNIV. DR. G. G. NEAMȚU**

**DOCTORAND:
TĂMAȘ IULIA**

2013

Cuprins

Introducere.....	4
I. Definiția elipsei	11
II. Opinii și controverse în definirea elipsei din punct de vedere gramatical.	13
2.1. Elipsa: etimologie și terminologie	13
2.2. Elipsa în gramaticile latine	13
2.3. Elipsa și alte fenomene de absență	14
2.3.1. Elipsă și subînțelegere	14
2.3.2. Elipsă și brevilocvență	15
2.3.3. Elipsă și suspensie (întrerupere)	16
2.4. Abordarea elipsei din perspectivă generativ-transformațională	16
2.5. Elipsa în raport cu expansiunea, contragerea și abrevierea	17
2.5.1. Propoziții contrase și propoziții reduse	18
2.5.2. Elipsa și construcțiile scindate	18
2.5.3. Elipsa și sincopel sintagmatice regresive	19
2.6. Elipsa – factor „non-omisibil” în analiza și interpretarea sintactică.....	20
2.6.1. Luarea/ neluarea în considerare a elipsei în analiza sintactică ..	20
2.6.2. Elipsa în raport cu coordonarea, subordonarea și juxtapunerea ...	22
2.6.3. Manifestarea regimului prepozițiilor	24
2.6.4. Elipsa și relația apozitivă	25
2.7. Rolul intonației și al semnelor de punctuație în studiul structurilor eliptice...26	
2.8. Concluzii	27
III. Abordări retorice și stilistice ale elipsei	29
3.1. Relația elipsei cu alte figuri de stil: zeugma, repetiția, dislocarea, anacolutul, asindetul și brahilogia	30
3.1.1. Elipsa și zeugma	30
3.1.2. Elipsa și dislocarea	31
3.1.3. Elipsa și repetiția	31
3.1.4. Elipsa și anacolutul	31
3.1.5. Elipsa și asindetul	32
3.1.6. Elipsa și brahilogia	32
3.1.7. Elipsa lexicală	32

Partea a II-a

IV. Perspectiva textual-discursivă în abordarea elipsei	34
4.1. Elipsa la limita dintre „analizabil” și „nonanalizabil” sau de la propoziție/frază la enunț	34
4.1.1. Elipsa în cadrul enunțului	36
4.1.2. De ce elipsă textual-discursivă?	38
4.2. Criterii de clasificare a elipsei textuale	43
4.2.1. Criteriul structural	44
4.2.1.1. Elipsa unor conectori	46
4.2.1.2. Elipsa în cadrul grupului verbal (GV)	48
4.2.1.3. Elipsa în cadrul grupului nominal (GN)	49
4.2.1.4. Elipsa în alte poziții sintactice	51
4.2.2. Criteriul semantico-pragmatic	53
4.2.2.1. Elipsa textual-discursivă și problema contextului	57
4.2.2.2. Elipsa în rețeaua referențială: anafora/catafora	62
4.2.2.3. Elipsa în rețeaua informațională: tema/rema	68
4.2.2.4. Elipsa în rețeaua argumentativă: presuposiția	71
4.2.2.5. Elipsa în discursul dialogal	75
4.3. Funcții textual-discursive ale elipsei	81
4.3.1. Funcția textuală a elipsei în rețeaua informațională (temă/remă)	81
4.3.2. Funcția ambiguizantă a elipsei	86
V. Considerații despre text și discurs	90
5.1. Accepțiuni ale termenului discurs	90
5.2. Accepțiuni ale termenului text	96
5.3. Accepțiuni ale termenului text-discurs	106
5.4. Despre tipologia textuală.....	111
VI. Planul textual și secvența textuală în opinia lui J.- M. Adam	114
6.1. Elipsa în secvența textual-narativă	116
6.2. Elipsa în secvența textual-argumentativă	146
6.3. Elipsa în secvența textual-descriptivă	164
6.4. Elipsa în secvența textual-explicativă	173
5.4.5. Elipsa în secvența textual-dialogală	186
5.4.6. Concluzii	202

Corpus de texte.....	212
Bibliografie.....	214

Cuvinte cheie: elipsă, fenomene de absență, factor non-omisibil, figură de stil, abordare retorică și stilistică, enunț, criteriul structural, criteriul semantico-pragmatic, context, temă/ vs. remă, rețea textuală, funcție textuală, text, discurs, secvență textuală.

1. Investigațiile oferite de bibliografia referitoare la elipsă, o bibliografie care a însumat puncte de vedere convergente, dar și divergente, ne-au condus spre concepția unei lucrări axate pe trei coordonate principale. Astfel, în prima secțiune (capitolele I și II) am identificat definițiile elipsei, asumându-ne un punct de vedere, am delimitat un cadru adecvat cercetării acesteia, abordând elipsa din perspectiva analizei gramaticale, a doua secțiune am rezervat-o abordării retorice și stilistice ale elipsei (capitolul III), iar ultima secțiune (capitolele IV și V) am rezervat-o perspectivei textual-discursive în cercetarea elipsei și analizei acesteia pe secvențe textual-discursive.

1.1. Stabilirea criteriilor de clasificare a elipsei textual-discursive, exemplele și răspunsurile oferite care au ca obiect diverse tipuri de suprimări, analiza elipsei atât în cadrul rețelelor textuale, cât și pe tipuri de secvențe textual-discursive (care au presupus un efort investigațional susținut, dată fiind lipsa lucrărilor care au ca obiect de cercetare exclusiv elipsa, multe dintre acestea abordând-o tangențial), reprezintă contribuția personală și gradul de originalitate pe care le aduce lucrarea cu privire la cercetarea mijloacelor de realizare a coeziunii și coerenței textual-discursive.

2. Polarizarea direcțiilor și multitudinea discuțiilor pe care le presupune cercetarea elipsei și interferențele acesteia cu alte „fenomenalizări ale neexprimării” (Neamțu, 1999: 454), demonstrează necesitatea abordării acesteia ca a) *fenomen sintactic* care constă în omisiunea unuia sau a mai multor elemente recuperabile semantic, b) *figură de stil* atunci când are o funcție expresivă și c) o (posibilă) *categorie textuală*, în măsura în care recuperarea integrală a părților absente din construcțiile eliptice implică atât co-textul cât și contextul (cf. 1.).

2.1. Deoarece elipsa a fost o temă de reflecție extrem de veche, fără să ne propunem o perspectivă istorică asupra elipsei, am destinat un capitol elipsei în gramaticile latine (cf. 2.2.). Pentru autorii latini de gramatici târzii elipsa a fost un mijloc de a evita repetiția și ca atare, de a scurta formularea, cotextul verbal având rolul de a asigura înțelegerea enunțului eliptic, uneori fiind considerată un defect, iar alteori un mijloc de înfrumusețare.

În tezele lui Sanctius și Priscian se regăsesc idei abordate mult mai târziu de către gramaticile transformationale cum este, de exemplu, apelul la structura de adâncime și cea de suprafață a enunțului care face posibilă explicarea unor structuri cu infinitivul sau cu Ac. intern, precum și a apoziției (cf. 2.2.).

2.2. În raport cu *subînțelegerea* care este „absență prin nonrepetare”, elipsa reprezintă o „absență prin suprimare” (Drașoveanu, 1997: 277) în cazul căreia completarea se face cu aproximație (cf. 2.3.1.). În timp ce elipsa este un fapt de limbă, *brevilocvența* (brahiologia) este un fenomen plasat la nivelul structurilor cognitive unde cunoașterea e fragmentară și incompletă (cf. 2.3.2.). În ceea ce privește *suspensia*, aceasta reprezintă o „noncontinuare” a unui segment care este, în general, terminal, fiind marcată verbal printr-o intonație specifică și, în scris, prin cele trei puncte de suspensie (Drașoveanu, 1997: 277-278), în timp ce elipsa este și ea o întrerupere a segmentului, cele două fenomene deosebindu-se însă prin caracteristici de ordin *suprasegmental*.

Integrată de către *gramaticile transformationale* în interpretarea celor două structuri ale enunțului, elipsa este procesul care explică dispariția în structura de suprafață a unor elemente recuperabile în structura de adâncime.

Enunțurile cu *caracter emfatic* reprezentate de *construcțiile scindate* presupun prezența elipsei în măsura în care este reliefat unul dintre constituenți într-un mod emfatic, aceste structuri conținând implicit anumite afirmații.

În enunțurile în care este prezentă *apoziția*, eliminarea adverbilor și a locuțiunilor adverbiale apozitive nu dezorganizează enunțul deoarece aceasta este o reluare realizată prin juxtapunere.

2.3. În anumite registre funcționale ale limbii franceze, lipsa conectorilor, a articolului și a anumitor determinanți nu afectează claritatea și exactitatea expresiei, rezultatul fiind favorizarea frazei nominale și a grupului nominal paratactic. În limba română, elipsele *urmate de glisare* și cele *neurmărite de glisare* (Drașoveanu, 1997:

279-283), folosirea *relativelor cumulate* (Neamțu, 1999: 433) antrenează modificări în plan structural, cu schimbări deloc neglijabile în interpretarea funcțiilor sintactice.

2.4. În vorbire, intonația, mimica, gesturile și presuposițiile fac posibilă înțelegerea comunicării fără ca aceasta să fie perturbată de elipse. În scris, punctuația încearcă să suplinească funcțiile intonației. (cf. 2.7.)

2.5. În interpretarea propozițiilor aflate la limita dintre *analizabil* și *nonanalizabil* elipsa constituie un instrument de analiză, dovedindu-se în același timp, un element ajutor în stabilirea rolului unităților gramaticale cu statut incert.

3. Capitolul al III-lea este destinat *abordării retorice și stilistice a elipsei*. Autorii antici au avut o perspectivă duală asupra elipsei, considerând-o când un defect care trebuie evitat, când o figură, atunci când este folosită intenționat (cf. Quintilian).

Neintrând în categoria tropilor, elipsa este *o figură de construcție* prin subînțeles și care presupune modificarea ordinei, putând fi asociată sintezei, zeugmei și anacolutului (cf. 3). Când scurtarea enunțului este intenționată elipsa depășește simpla valoare gramaticală, devenind un procedeu expresiv; un exemplu sunt situațiile în care omisiunile revin în secvențe succesive, elipsa constituind o sursă de ritm în frază (cf. Creangă, *Amintiri...*).

3.1. Pentru Grupul μ , elipsa este o *metataxă* (o metabolă gramaticală) care constă într-o operație de suprimare completă la nivelul sintaxei, fiind asociată zeugmei, asindetonului și parataxei.

3.2. Deosebirea dintre elipsă și *zeugmă* este aceea că cea din urmă este o variantă a elipsei, dar în timp ce elipsa este o figură de construcție care constă în suprimarea unor cuvinte neexprimate în altă parte, zeugma se referă la sens, prin faptul că non-repetarea unui cuvânt sau grup de cuvinte are efecte atât în plan sintactic, cât și semantic (cf. 3.1.1.). *Dislocarea* are rolul de a reliefa elementul dislocat, dar și de a evidenția contextul devenit eliptic (cf. 3.1.2.). *Repetiția* este ca și elipsa o figură sintactică (de construcție), dar dacă din grupul de cuvinte sau propoziții care se repetă, se elimină unul sau mai multe elemente, ca urmare a influenței afectivului, avem exemple de repetiție eliptică (cf. 3.1.3.).

3.3. În timp ce *anacolutul* constă în întreruperea neașteptată a continuității sintactice, în propoziție sau frază, fiind asociată din acest motiv cu neglijența în exprimare sau ignoranța gramaticală a vorbitorilor, elipsa pronumelui explică, de exemplu, cazul anacolutului în frază (cf. 3.1.4.). *Asindetul* este o formă a elipsei,

constând în suprimarea elementelor de relație în cadrul unui grup sintactic, al unei propoziții sau al unei fraze, cu efecte similare cu cele ale elipsei: efect cumulativ într-o enumerare paratactică pe de o parte și efect de dinamizare a textului pe de altă parte (cf. 3.1.5.). Spre deosebire de elipsă prin care se omit termeni care nu au mai fost exprimați în enunț, *brachilogia* (formă particulară de elipsă) constă în contragerea enunțului prin omisiunea unui termen exprimat anterior (cf. 3.1.6).

3.4. *Elipsa lexicală* generează construcții stereotipe uneori cu funcție expresivă, alteori cu rol de clișeu. Adeseori acestea au sens contextual, elementele omise fiind cunoscute de toți vorbitorii (cf. 3.1.7.).

4. În partea a II-a , capitolul IV, am abordat studiul elipsei din perspectivă textual-discursivă.

Clasificarea propozițiilor în propoziții complete/ incomplete este rezultatul aplicării unui criteriu sintactic, în timp ce disocierea: propoziții/ insuficiente, răspunde unui criteriu semantic. În timp ce în propozițiile fragmentare părțile absente se reconstituie ușor, în propozițiile eliptice părțile absente se reconstituie cu aproximație. În interpretarea propozițiilor aflate la limita dintre „analizabil” și „nonanalizabil” elipsa poate fi un instrument util în stabilirea valorii acestora sau a unităților care le formează.

4.1. Elipsa este un fenomen discursiv care ține mai mult de enunțare, deoarece enunțul eliptic are un pronunțat caracter modalizator, reflectând atitudinea locutorului față de referent și caracter performativ deoarece reflectă atitudinea locutorului față de relația de discurs pe care vrea s-o instituie. Enunțul eliptic reprezintă expresia fragmentară a unei gândiri complete, vorbitorul lăsând la o parte, ceea ce consideră de prisos din punct de vedere informațional, contextul situațional suplinind elipsele în planul expresiei verbale (cf. 4. 1.1.).

4.2. În afara co-textualului și a explicitului verbal, elipsa asigură coeziunea unui text alături de recurență, paralelism, proforme și jonctivele enunțiale.

Deoarece interpretarea enunțului de orice tip (complet/ incomplet) presupune o interpretare interacțională, ilocuționară și inferențială a sensului transmis, recuperarea interpretării complete a sensului enunțial presupune situarea deliberată într-un alt orizont teoretic decât cel frastic, respectiv asumarea cercetării de tip textual. În sensul acestei cercetări ne-am asumat opinia *Gramaticii Academiei* care deosebește elipsa condiționată textual, anaforică (recuperarea semantică și sintactică a elementelor omise făcându-se prin raportare la antecedent) de elipsa propri-zisă, în

care recuperarea semantică a componentelor omise (care nu sunt coreferențiale cu un antecedent din structura aceluiași text) se face din cotextul verbal și din contextul nonverbal (situațional). Din complexul de factori verbali și nonverbali pe care se sprijină subînțelegerea unui component face parte și componenta suprasedimentală a intonației (cf. GLR II, 2005: 748).

4.3. Elipsa are funcția de a face un text coeziv la nivel frastic, în timp ce funcția de a contribui la coerența textuală se manifestă la nivel global. Din moment ce în enunțurile eliptice sunt actualizate doar punctele nodale ale structurii informaționale, ceea ce poate fi ușor reconstituit nefiind exprimat, contextul și recursul la inferențe îl ajută pe interlocutor în decodarea acestor enunțuri. Toate tipurile de elipse analizate în cadrul enunțului au demonstrat faptul că acestea duc la o mai bună gestionare a materialului lingvistic, fiind coezive prin rolul lor textual, dar și prin reducerea mesajului la conținutul informațional esențial (cf. 4. 1. 2).

4.4. În măsura în care elipsa este considerată unul dintre procedeele coeziunii textuale, coeziunea manifestându-se în zona literalului, a co-textualului și a explicitului verbal, unul dintre criteriile de clasificare a elipsei textual-discursive este *criteriul structural*. Dat fiind faptul că decodificarea și interpretarea enunțului eliptic au la bază un calcul inferențial care constă în relaționarea formei verbale eliptice cu o structură logico-semantică furnizată de un context inferat, alt criteriu esențial în stabilirea tipurilor de elipsă este *criteriul pragmatic* (cf. 4. 2.).

4.4.1. Conform *criteriului structural* am identificat: a) elipsa unor conectori în raporturile sintactice, b) elipsa în cadrul grupului verbal (GV), c) elipsa în cadrul grupului nominal (GN) și d) elipsa în alte poziții sintactice, cum sunt structurile grupului adjectival sau adverbial. Elipsa *conectorilor* favorizează recursul la fraza nominală nonstructurată și la grupul paratactic: în cadrul grupului verbal (GV) complementele circumstanțiale au cele mai mari posibilități de omisiune, prin natura lor având caracter facultativ și lăsând enunțul corect și complet, în timp ce în cadrul GN realizat parțial, centrul substantival este recuperat din context, iar construcțiile rezultate (prin elipsă) au fost asimilate tiparului nominal (cf. 4.2.1.; 4.2.1.1. – 4. 2.1. 4.).

4.4.2. În cadrul capitolului destinat *criteriului semantico-pragmatic* am definit conceptele specifice domeniului textual-discursiv și anume acelea de *text*, *discurs*, *calcul interpretativ*, *coerență*, *schemă* sau *model discursiv*, *referință* și *referent* – concepte pe care le-am utilizat în lucrare.

Examinarea felului în care se face atribuirea referențelor în *descripțiile definite* și *nedefinite incomplete* demonstrează importanța contextului în interpretarea unor astfel de enunțuri, dar și complexitatea și dificultatea unei astfel de analize, dificultate determinată de diversitatea pe care o generează situațiile și contextul în care se realizează aceste enunțuri (cf. 4.2.2.).

4.4.3. Aplicând *criteriul semantico-pragmatic* am identificat elipsa în cadrul rețelei referențiale, rețelei informaționale, a celei argumentative și elipsa în discursul dialogal.

4.4.4. În cadrul *rețelei referențiale* când interpretarea anaforelor se face în raport cu un conținut subînțeles, absent din contextul anterior, dar deductibil cu ajutorul unui raționament de tip inferențial, pe baza unor cunoștințe comune ale locutorului, respectiv ale interlocutorului, suntem puși în situația de a interpreta structuri incomplete în care elipsa și anafora, ca fenomene distincte, coincid. Când anaforicul (pronominal sau lexical) conduce prin operații gramaticale la antecedentul omis (intra sau interfrazal) cu care devine coreferent, recuperarea anaforică (în cazul anaforei „stricte” sau „fidele”) pretinde o operație sintactică de selecție a elipsei.

În *cazul cataforei nule* elipsa intervine prin absența cataforicului (numit cataforic zero), explicabil prin discursul subsecvent, rezumabil în cazul acestui tip de cataforă. Poziția vidă poate corespunde unui pronume demonstrativ (neutru), unui verb *dicendi* sau unei expresii indiciale: *în felul următor, astfel*, etc. (cf. 4. 2. 2. 2.).

4.4.5. În *rețeaua informațională* funcția elipsei este de a realiza progresia tematică printr-o temă incompletă și exprimarea informației date într-o manieră mai puțin explicită. În multe enunțuri elipsa generează ambiguitate referențială, în timp ce exemplele în care se realizează o relație de referință indirectă prin sinecdocă, metonimie și glisare referențială indică elipsa referentului „direct”. (cf. 4.3.1. și 4. 3. 2.).

4.4.6. În cadrul *rețelei argumentative* presuposițiile implică elipsa pe de o parte, în măsura în care în frază conținutul (informația) este comunicat(ă) neexplicit în cazul presuposițiilor intrinsece și, pe de altă parte, în măsura în care descrierea unui mesaj se face pe baza cunoștințelor despre lume ale interlocutorului (cf. presuposiții extrinsece). *Topoi*-i apar în *structuri entimemice*, forme incomplete de *silogism* și presupun elipsa în măsura în care una dintre premise sau concluzia pot lipsi, fiind subînțelese sau deduse (cf. 4. 2. 2. 4.).

4.4.7. În *dialog*, enunțurile eliptice însoțite de gestică și intonație, devin practic enunțuri complete, coerența discursivă funcționând atât prin elementele non-verbale, cât și prin urmărirea unei teme comune (cf. 4. 2. 2. 5.).

4.4.8. Am identificat *funcțiile textuale* ale elipsei: în rețeaua informațională (temă/remă) funcția acesteia este de a realiza *progresia tematică* (informațională) prin faptul că elipsa temei date are ca efect transferul importanței asupra informației noi. În rețeaua referențială elipsa are funcția de a ambiguiza expresia referențială prin existența a doi referenți care trimit la o formă unică.

5. Preluând și aplicând modelul analizei textuale al lui Jean Michel Adam inițiat în lucrarea *Textele. Tipuri și prototipuri* (2009), am identificat și analizat pe eșantioane de texte elipse în secvențele textual-narativă, argumentativă, descriptivă, explicativă și dialogală, intenționând în acest sens o posibilă tipologie a acestora.

Deși eterogen, caracteristica globală a unui text rezultă din efectul de dominantă, în măsura în care întregul textual (rezumatul textului) poate fi caracterizat ca fiind narativ, argumentativ, explicativ, descriptiv sau dialogal. Efectul de dominantă este determinat fie de cel mai mare număr de secvențe de un tip dat care apar în texte, fie de tipul de secvență – cadru de inserție (cel care deschide și închide textul). În acest sens, textul devine o „structură ierarhică complexă care cuprinde n secvențe – eliptice sau complexe – de același tip sau de tipuri diferite” (Adam, 2009: 43), în timp ce incompletitudinea secvențială poate fi suplinită oricând de planul textului, fără să fie afectată structura globală a acestuia.

5.1. Analiza *elipsei narrative* pe texte de factură epică sau lirică scoate în evidență câteva aspecte: în secvențele textual-narative elipsa constă în absența Pn 5, respectiv a situației finale, acțiunea rămânând suspendată. În povești sau în basm *elipsele explicite* determinate sau nedeterminate funcționează mai mult ca elipse temporale cu scopul de a menționa intervalul de timp scurs între un moment sau altul al narației. În povestire *elipsa implicită* conferă viteză evoluției narației, prin omisiunea morții sau a evenimentelor tragice, în timp ce prin elipsa *intențiilor* (o formă specifică a elipsei implicite) naratorul nu oferă date concrete despre finalitatea actelor personajului (cf. 6.1.)

În *textele de factură lirică* elipsa narativă se concretizează prin tehnica de tratare fragmentară a unui subiect narativ printr-o succesiune de scene, fapt care le sporește caracterul liric. Recunoașterea elipsei narrative depinde de context, precum și de modelele specifice coerenței narrative.

5.2. În *secvența textual-argumentativă* elipsa constă în *suprimarea concluziei teză-nouă*, în timp ce în textele cu caracter eterogen elipsa are ca efect *fracturarea* demersului argumentativ favorizând inserarea unor secvențe de alt tip care, deși diferite, au un rol clar în conturarea acestui demers. Această fractură are loc adeseori între prima parte a secvenței cu rol de teză anterioară P. 0 și concluzia (teză nouă) - P 3. (cf. 6. 2.).

În *discursul publicitar* elipsa stă sub semnul unei realizări *implicite* a argumentării, imaginea sau non-verbalul intrând în relație de complementaritate cu textul, suplinind ceea ce rămâne nespus. Multe texte publicitare sunt organizate sub forma *silogismului prescurtat* (a *entimemei*), rezumându-se la exprimarea uneia dintre premise, a doua (premisă) și concluzia lipsind. În unele texte jurnalistice, corpusul articolului oferă informațiile-argument care au rolul de a susține propoziția argumentativă din titlu, contribuind la o argumentare transfrastică.

5.3. În *secvența textual-descriptivă* elipsa se actualizează prin *atribuirea întârziată a temei-titlu*, fapt care favorizează jocul cognitiv al celui care lecturează, prin apelul la imaginație și cunoștințele enciclopedice, și prin *reformulare* atunci când aceasta este succintă și are un caracter metaforic. Procedura de *punere în relație metaforică* sau de tip *metonimic* implică elipsa când obiectul descris este asemănat cu alte obiecte, comparația având loc fără utilizarea conectorului sau a predicatului. (cf. 6. 3.).

5.4. Analiza *secvențelor textual-explicative* eliptice demonstrează faptul că macro-propoziția (P 0) care corespunde schematizării inițiale e subînțeleasă și cea concluziv-evaluativă (P. expl. 3) lipsește; operatorii *De ce* și *Pentru că* sunt implicați, nefiind dați în mod explicit, permițând trecerea de la o propoziție (explicativă) la alta în cadrul secvenței. Punctuația și modalizatorii suplinesc lipsa operatorilor *De ce* și *Pentru că*. (cf. 6. 4.).

5.5. În cadrul *secvenței textual-dialogale* incompletitudinea este generată de condițiile situaționale și interacționale ale comunicării, precum și de „subiectul de discuție abordat”.

În abordarea tipurilor de secvențe fatice de deschidere și închidere, precum și a secvențelor tranzacționale, care constituie corpul interacțiunii, se poate observa că incompletitudinea se manifestă prin lipsa secvențelor fatice, lipsă explicabilă prin natura dialogului, tipurile de intervenții, introducerea, dar și încheierea făcându-se *ex abrupto*.

Din punct de vedere structural, incompletitudinea se manifestă în toate tipurile de dialog prin trunchierea schimburilor, interlocutorului nefiindu-i dată posibilitatea să intervină imediat în cadrul intervenției. Elipsa are rolul de a anticipa permanent în cadrul înlănțuirii evenimentelor conversaționale, accelerându-le cursul, semnalând din punct de vedere sintactic un grad de solidaritate între cele două tipuri de intervenții: cea inițiativă și cea reactivă a participanților la conversație (cf. Kerbrat-Orecchioni, 1995: 263) (cf. 6.5.).

În concluzie, prin lucrarea de față am încercat să demonstrăm că elipsa este unul dintre mijloacele prin care se realizează coeziunea și coerența textual-discursivă, atât la nivel co-textual, cât și la nivel contextual.

Bibliografie

- Adam , Jean-Michel, 1993, *Éléments de linguistique textuelle*, Paris.
- Adam, Jean-Michel, 1994, *Le texte narratif. Traité d'analyse pragmatique et textuelle*, 4e édition, Éd. Nathan, Paris.
- Adam, Jean-Michel, 1999, *Linguistique textuelle. Des genres de discours aux textes*, Éd. Nathan, Paris.
- Adam, Jean-Michel, 2001, *Les textes: types et prototypes: récit, description, argumentation, explication et dialogue*, Éd. Nathan, Paris.
- Adam, Jean-Michel, 2009, *Textele. Tipuri și prototipuri. Povestire, descriere, argumentație, explicație și dialog*, Institutul European, Iași.
- Aristotel, Aristotel, 1957, *Poetica*, Ed. Științifică, București, traducere de acad. prof. C. Balmuș.
- Avram, Mioara, 1997, *Gramatica pentru toți*, Editura Humanitas, București, Ediția a II-a revăzută și adâncită.
- Baciu Got, Miorița, 2006, *Argoul românesc: expresivitate și abatere de la normă*, Ed. Corint, București.
- Bacry, Patrick, 1992, *Les figures de style et autres procédés stylistiques*, Editions Belin, Paris.
- Bakhtine, Mikhaïl, 1984, *Esthétique de la création verbale, Préface de Tzvetan Todorov*, Traduit du russe par Alfreda Ancouturier, Ed. Gallimard.
- Barilli, Renato, 1975, *Poetică și retorică* (traducere în limba română de Niculina Benguș, Prefață și note de Vasile Florescu), Ed. Univers, București.

- Barna, Ion, 1971, *Lumea filmului*, vol. II, Ed. Minerva.
- Barthes, Roland, 1972, „Gradul zero al scriiturii. Ce este scriitura”, în *Poetică și Stilistică. Orientări moderne. Prolegomene și antologie* de Mihail Nasta și Sorin Alexandrescu, Ed. Univers, București.
- Barthes, Roland, 1994, *Plăcerea textului*, (traducere în limba română de Marian Papahagi. Postfață de Ion Pop), Ed. Echinoc, Cluj.
- Baylon, Christian Xavier Mignot, 1994, *La Communication*, Éd. Nathan, Paris.
- Bădescu, Laura, 2000, *Retorica poeziei religioase a lui Nichifor Crainic*, Ed. Minerva, București.
- Bălănescu, Olga, 2001, *Texte și pre-Texte. (Introducere în pragmatică)*. Ed. Ariadna '98, București.
- Beaugrande, R. De, Dressler, W., 1981, *Introduction to Text Linguistic Library*, London and New York.
- Bénveniste, Émile, 2000, *Probleme de lingvistică generală*, vol. I-II, Ed. Teora, București.
- Berrendonner, Alain, 1989, „Sur l'inférence” în Rubattel, Christian (ed), *Modèles du discours. Recherches actuelles en Suisse romande*, Éd. Peter Lang, Berne, p. 105-125.
- Bidu-Vrânceanu, Călărașu (eds), 1997, *Dicționar general de științe, Științe ale limbii*, Editura Științifică, București.
- Grize, Jean Blaise, 1981, „Pour aborder l'étude des structures du discours quotidien” în *Langue Française*, nr. 50, p. 7-19.
- Boc, Oana, 2007, *Textualitatea literară și lingvistica integrală. O abordare funcțional-tipologică a textelor lirice ale lui Arghezi și Apollinaire*, Ed. Clusium, Cluj-Napoca.
- Bogdan-Dascălu, Doina, 1992, „Parafraza ca procedeu literar-artistic” în SCL, XLIII, nr. 2, p. 143-157.
- Borcilă, M., Vlad, C., (eds), 1980, *Studii de stilistică, poetică, semiotică*, Ed. Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca.
- Carpov, Maria, 1987, *Captarea sensurilor*, Ed. Eminescu, București.
- Călin, Vera, 1973, *Omisiunea elocventă. Preliminarii la o retorică a elipsei*, Editura enciclopedică română, București.
- Charaudeau, Patrick, 1992, *Grammaire du sens et de l'expression*, Éd. Hachette Éducation, Paris.

- Charolles, M., Combettes, B., 1999, „Contribution pour une histoire récente de l'analyse du discours” în *Langue française*, nr. 91, p. 76-113.
- Cherchi, Lucien, 1978, „L'ellipse comme facteur de cohérence” în *Langue française*, nr. 38.
- Coșeriu, Eugen, 1994, *Prelegeri și conferințe*. Supliment al revistei *Anuar de lingvistică și istorie literară*, tom XXXIII, 1992-1993, Iași.
- Coșeriu, Eugen, 1996, *Lingvistica integrală*. Interviu cu Eugeniu Coșeriu realizat de Nicolae Saramandu, Editura Fundației Culturale Române, București.
- Coșeriu, Eugen, 1997/1980, *Linguistica del testo*. Introduzione a una ermeneutica del senso, Edizione italiana a cura di Donatella Di Cesare, La nuova Italia Scientifica Roma.
- Coșeriu, Eugen, 2000, *Lecții de lingvistică generală*. (traducere din spaniolă de Eugenia Bojoga), Cuvînt înainte de Mircea Borcilă), Ed. ARC, Chișinău.
- Coteanu, Ion, 1982, *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Garamond.
- Coteanu, Ion, 1997, *Gramatică. Stilistică. Compoziție*, Editura Fundației „România de Măine”, București.
- Coteanu, Ion, 1973, *Stilistica funcțională a limbii române*, Ed. Academiei, București.
- Coteanu, Ion, 1985, *Stilistica funcțională a limbii române. Limbajul poeziei culte*, Ed. Academiei, București.
- Cuniță, Alexandra, 1985, „Enunțurile exclamative și evaluarea cantitativă” în *SCL*, nr.5, passim.
- Coutinho, Antonia, 2004, „Schématisation (discursive) et disposition (textuelle)” în vol. J.-M. Adam, J.-B. Grize, M. Ali Bouacha (eds.), *Texte et discours: Catégories pour l'analyse*, Dijon, Éditions Universitaire de Dijon.
- Cvasnîi Cătănescu, Maria, 2001, *Elemente de retorică românească – Poezie, proză, text dramatic*, Ed. All Educațional, București.
- C. Dascălu, Crișu (ed), 1987, *Text, figură, coerență*. Centrul de științe sociale: Sectorul de poetică, Timișoara, p. 144-160.
- L. Dascălu, Laurenția, 1981, Dascălu, „Despre intonația unor enunțuri „cvasi-ecou în limba română”, în *SCL*, XXXII, nr. 3, p. 215-219.
- L. Dascălu, Laurenția, 1981, „Intonații interogative “compuse” în *SCL*, XXXII, nr.5, p. 473-477.

- L. Dascălu, Laurenția, 1982, „Despre raportul dintre intonație și unele semne de punctuație” în SCL, nr. 4, p. 322-333.
- L. Dascălu, Laurenția, 1982, „Despre unele valori stilistice și intonația corespunzătoare parantezei, liniei de pauză și punctelor de suspensie” în SCL, XXXIII, nr. 5, p. 387-394.
- Dascălu-Jinga, Laurenția, 1990, „Câteva cazuri de rezolvare a ambiguității sintactice cu ajutorul elementelor prozodice”, în SCL, XLI, nr. 1, p.25-34.
- Dascălu-Jinga, Laurenția, 1991, „Despre intonația unor exclamative eliptice”, în SCL, XLII, nr. 1-2, p.19-28.
- Dâncu, Vasile Sebastian, 2001, *Comunicarea simbolică. Arhitectura discursului publicitar*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
- DEP, 1999, Mœschler, Jacques, Reboul, Anne, *Dicționar enciclopedic de pragmatică*, Ed. Echinoc, Cluj-Napoca.
- I. Diaconescu, Ion, 1989, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale. Construcție și analiză*, Ed. Științifică și enciclopedică, București.
- P. Diaconescu, Paula, 1975, „Comunicarea prin „necuvinte” în SCL, XXVI, nr. 5, p. 485-487.
- Dijk, Teun A. Van, 1997, „De la grammaire de textes à l’analyse socio-politique du discours” în vol. *Vers l’analyse socio-politique du discours*, p. 16-29.
- Dimitriu, C., 1982, *Gramatica limbii române explicată. Sintaxa*, Ed. Junimea, Iași.
- Dindelegan, Gabriela, 1985, „Preliminarii la semantica modalizatorilor” în AUB, LLR, XXXIV, p.15-28.
- Doca, Gheorghe, 1989, „± Pe +Obiect direct: O abordare psiholingvistică” în AUB, LLR, XXXVIII, p. 10-19.
- Dragomirescu, Gheorghe, 1995, *Dicționarul figurilor de stil*, Editura Științifică, București.
- Dragoș, Elena, 1995, *Elemente de sintaxă istorică românească*, Ed. Didactică și Pedagogică, R. A. , București.
- Dragoș, Elena, 2000, *Introducere în pragmatică*, Casa Cărții de Știință, Cluj.
- Drașoveanu, D. D., 1970, „Un acord discutabil”, în CL, XV, nr.2, p. 307-311.
- Drașoveanu, D. D., 1977, „Coordonarea/ subordonarea – o diviziune dihotomică” în CL, XXII, nr. 1, p. 27-32.
- Drașoveanu, D. D., 1988, „Propoziții contrase și propoziții abreviate” (I), în CL, XXXIII, nr.1, p. 35-47.

- Drașoveanu, D. D., 1989, „Propoziții contrase și propoziții abreviate” (II), în CL, XXXIV, nr.2, p.123-134.
- Drașoveanu, D. D., 1997, „Elipsă gramaticală și glisare” în *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Editura Clusium, Cluj-Napoca.
- Drașoveanu, D. D., 1997, „Propoziții contrase și propoziții reduse (I, II)”, în *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Editura Clusium, Cluj-Napoca.
- DSL, 1997, Bidu-Vrânceanu, A., Călărașu, C., (eds), *Dicționar general de științe. Științe ale limbii*, Editura Științifică, București.
- DSL, 2005, Bidu-Vrânceanu, A., Călărașu, C., Ionescu-Ruxăndoiu, L., Mancaș M., Pană Dindelegan, G., (eds), *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira, București.
- Ducrot, Oswald, 1984, *Le dire et le dit*, Les Éditions de Minuit, Paris, p. 13-31.
- Ducrot, O., Schaffer, J.-M., 1996, *Noul dicționar enciclopedic al Științelor Limbajului*, Editura Babel, București.
- Duda, Gabriela, 1982, *Lectura clișeului* în AUB, LLR, XXI, p. 39-46.
- Du Marsais, 1981, *Despre tropi*, Editura Univers, București.
- Eco, Umberto, 1982, *Tratat de semiotică generală*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București.
- Eco, Umberto, 1996, *Limitele interpretării*, Ed. Pontica, Constanța.
- Edelstein, Frieda, 1986, „Despre propoziția circumstanțială restrictivă în limba latină” în CL, XXV, nr. 1, p. 29-36.
- Edelstein, Frieda, 1993, „Sur les propositions relatives en latin” în RRL, nr. 1-3, p.121-128.
- Empson, Willian, 1981, *Șapte tipuri de ambiguitate*, Ed. Univers, București.
- Florea, Ligia-Stela, 1984, „Une tendance actuelle du français: le complément non prépositionnel” în CL, XXIX, nr.1, p. 27-37.
- Florea, Ligia-Stela, 1992, „Esquisse de typologie des énoncés exclamatifs” în RRL, XXXVII, nr. 1, p. 33-43.
- Florea, Ligia-Stela, 1999, *Témporalité, modalité et cohésion du discours*, Ed. Babel, București, p. 17-50, p. 229-265.
- Fontanier, Pierre, 1977, *Figurile limbajului*, Editura Univers, București.
- Furukawa, Naoyo, 1992, „L' élément disloqué à droit; thème postposé ou non? ” în *Etudes de Linguistique Romane et Slave*, Cracovie, p. 189-201.

- Galopenția-Eretescu, Sanda, 1967, „Structura de suprafață și de adâncime în analiza sintactică” în PLG, vol.V, p. 153-166.
- Genette, Gérard, 1972, *Figures III*, Éditions du Seuil, Paris.
- Genette, Gérard, 1978, *Figuri*, Ed. Univers, București.
- Gencărau, Ștefan, 2000, *Sintaxa limbii române. Fraza. Exerciții. De la analiză la grilă*, Ed. Polirom, Iași.
- Giurescu, Anca, 1982, „Elipsa în proza lui Sciascia: Între stilistică și sintaxă”, în SCL, nr.5, p. 415-417.
- GLR, Gramatica Limbii Române, 1966, *Volumul II*, Editura Academiei, ediția a II-a revăzută și adăugită.
- GLR, Gramatica Limbii Române, 2005, Ed. Academiei Române, București, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al.Rosetti”.
- Greimas, Algirdas Julien, 1975, *Despre sens. Eseuri semiotice*, Ed. Univers, București.
- Greimas, A., Courtés, J., 1979, *Dictionnaire raisonné de la Théorie du Langage*, Classiques Hachete, Paris.
- Grevisse, Maurice, 1969, *Le bon usage – Grammaire française avec des remarques sur la langue française d'aujourd'hui*, Éd. J. Duculot, Paris.
- Gruică, Gligor, 2006, *Moda lingvistică 2007: norma, uzul și abuzul*, Ed. Paralela 45, Pitești.
- Grupul μ , 1974, *Retorica generală*, Editura Univers, București, 1974.
- Grupul μ , 1997, *Retorica poeziei, lectură lineară, lectură tabulară*. Trad. și prefață de Marina Mureșanu Ionescu, Ed. Univers, București.
- Guțu Romalo, Valeria, 1973, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, Ed. Didactică și Pedagogică, București.
- Guțu Romalo, Valeria, 1997, „Support situationnel du message dans le texte dramatique” în RRL, XLII, nr. 1-2, p.61-66.
- Halliday, M. A. K., Hasan, R., 1976, *Cohesion in English*, Longman, London.
- Hazy, Ștefan, 1980, „În problema relației predicative” în CL, XXV, nr. 2, p. 187-190.
- Hazy, Ștefan, 1985, „Manifestări ale regimului prepozițional” în CL, XXX, nr.2, p.148-152.
- Hăulică, Cristina, 1981, *Textul ca Intertextualitate. Pornind de la Borges*, Ed. Eminescu, București.
- Hodiș, Viorel, 1973, „Natura sintactică a relației apozitive. Coordonarea și relația apozitivă în opoziție cu subordonarea”, în CL, XVIII, nr.2, p. 297-312.

- Hodiș, Viorel, 1980, „Structuri „suprapuse” în CL, XXV, nr. 2, p. 191-195.
- Indrea, Alexandru, 1970, „Unele caracteristici ale limbii presei” în CL, XV, nr. 1, p.115-124.
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 1999, *Conversația. Structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite*, Ed. ALL EDUCAȚIONAL, București.
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 2003, *Limba și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, Ed. ALL EDUCAȚIONAL, București.
- Iordan, Iorgu, 1937, *Gramatica limbii române*, Editura Cartea Românească, București.
- Iordan, Iorgu, 1975, *Stilistica limbii române*, ediție definitivă, Ed. Științifică, București.
- Iordan, I., Robu, V., 1978, *Limba română contemporană*, Ed. Didactică și Pedagogică, București.
- Irimia, Dumitru, 1983, *Structura gramaticală a limbii române – Sintaxa*, Ed. Junimea, Iași.
- Irimia, Dumitru, 1986, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
- Irimia, Dumitru, 1999, *Introducere în stilistică*, Editura Polirom, Iași.
- Jucan, Marius, 1998, *Fascinația ficțiunii sau despre retorica elipsei*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
- Kerbrat-Orecchioni, Catherine, 1986, *L'implicite*, Ed. Armand Colin, Paris.
- Kerbrat-Orecchioni, Catherine, 1990/1995, *Les interactions verbales*, Tome I, Ed. Armand Colin, Paris.
- Kęsik, Marek, 1989, *La cataphore*, Presse Universitaires de France, Paris.
- Kleiber, Georges, 1992, „Qui-est sur l'etagere de gauche ou Faut-il multiplier les referents?” în *Etudes de Linguistique Romane et Slave*, Cracovie, p.15-52.
- Kleiber, Georges, 1999, *Problèmes de sémantique. La polysémie en questions*, Ed. Presses Universitaires du Septentrion.
- Klinkenberg, J.-M., 1987, *Rhétorique în Méthodes du texte. Introduction aux études littéraires*, Ed. Duculot, Paris – Gembloux.
- Levin, Samuel R., 1981, „Analiza comprimării în poezie” în *Poetica Americană. Orientări actuale*. Studii critice, antologie, note și bibliografie de Mircea Borcilă și Richard McLain, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, p. 114-136.

- Loriane, Alexandre, 1979, „Maniérismes et genres littéraires – à propos du style formulaire de Phillippe de Vigneulles” în RRL, XXIV, nr. 1, p.83-91.
- Maingueneau, Dominique, 1993, *L'énonciation littéraire I. Elements de linguistique pour le texte littéraire*. Troisième édition revue et augmentée avec exercices et corrigés. DUNOD, Paris.
- Maingueneau, Dominique, 2001, *L'analyse du discours*, nouvelle édition, Hachette Supérieur, Paris.
- Mancaș, Mihaela, 1988, „Coerența textului și figura retorică ” în SCL, XXXIX, nr. 4, p. 297-305.
- Marcus, Solomon, 1985, *Semnificație și Comunicare în lumea contemporană*, Ed. Politică, București.
- Marino, Adrian, 1997, *Biografia ideii de literatură*, vol. IV, Secolul 20 (Partea a II-a), Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
- Marouzeau, J., 19???, *Lexique de la terminologie linguistique français allemand, anglais, italien*. Librairie orientaliste, Paul Geuthner, Paris.
- Marin, Alexandru, 1979, *Tehnica filmului de la A la Z*, Ed. Tehnică, București.
- Martin, Marcel, 1981, *Limbajul cinematografic*, Ed. Meridiane, București.
- Martins-Baltar, Michel, 1977, „De l' énoncé à l'énonciation; une approche des fonctions intonatives”, în CREDIF, Paris, p. 70-146.
- Matei, Carmen, 1988, „Nivele și funcții narative ” în SCL, XXXIX, nr. 5, p. 405-414.
- Mazaleyrat, J., Molinié, G., 1989, *Vocabulaire de la Stylistique*, Éd. Presses Universitaires de France, Paris.
- Măgureanu, Anca, 1983, „Pragmatică și sensul lexical” în SCL, XXXIV, nr. 5, p.437-441.
- Măgureanu, Anca, 1985, „Intertextualitate și comunicare” în SCL, XXXVI, nr. 1, p. 10-17.
- Mărânduc, Cătălina, 1998, „Raportul între expectanță și acceptabilitate în receptarea textuală” în LR, XLVII, nr. 5-6, p. 305-324.
- Mihăilă, Ecaterina, 1981, „Stilistica funcțională și taxonomia textelor” în SCL, nr. 1, p. 37-42.
- Mihăilă, Ecaterina, 1995, „Suspendarea predicăției în poezia postmo-dernistă (1960-1980) și interpretarea ei semiotică” în LR, XLIV, nr. 9-12, p. 499-506.
- Milaș, Constantin, 1986, „Sincope sintagmatice regresive”, în AUB, LLR, p. 130-135.

- Milaș, Constantin, 1989, „Aspecte ale economiei de expresie lingvistică în discursul literar” în C. Vlad (ed.), *Semiotică și poetică* (4). *Cercetarea textului*, Ed. Universității din Cluj-Napoca, p. 50-90.
- Mincu, Marin, 1983, *Semiotica literară italiană*, Ed. Univers, București.
- Moirand, Sophie, 2004, „Les Textes et ses contextes” în vol. J.- M. Adam, J.-B. Grize, M. Ali Bouacha (eds.), *Texte et discours: catégories pour l'analyse*, Dijon, Éditions Universitaire de Dijon.
- Morier, Henri, 1961, *Dictionnaire de Poétique et de Rhétorique*, Presses Universitaires de France, Paris.
- Mounin, Georges, 1974, *Dictionnaire de la Linguistique* (sous la direction de Georges Mounin), Presses Universitaires de France, Paris.
- Munteanu, Ștefan, 1972, *Stil și expresivitate poetică*, Ed. Științifică, București.
- M. Munteanu, Mihaela, 2006, *Semantica textului și problema referinței nominale*, Ed. Accent, Cluj-Napoca.
- Neamțu, G.G., 1999, *Teoria și practica analizei gramaticale*, Editura Excelsior, Cluj-Napoca.
- Nerlich, B., Clarke, D. D., 1999, „Champ, Schéma, Sujet: Les contributions de Bühler, Bartlett et Benveniste à une linguistique du texte”, în *Langue française*, p. 36-53.
- Neț, Mariana, 1994, „Pentru o pragmatică a discursului gastronomic”, în *SCL*, an XIV, nr. 1-2, p. 63-67.
- Nicolescu, Aurel, 1996, *Probleme de sintaxă a propoziției*, Editura RAI, București.
- Nølke, Henning, 1992, „Grammaire theme-rheme et analyse textuelle” în *Études de linguistique Romane et slave*, Cracovie.
- Nølke, Henning, 1993, „Adverbes de phrase sans phrase” în Karolak, S., Muryn T. (eds).
- Oancea, Ileana, 1988, *Istoria stilisticii românești*, Ed. Științifică și enciclopedică, București.
- Oancea, Ileana, 1998, *Semiostilistica. (Unele repere)*, Ed. Excelsior, Timișoara.
- Oroian, Elvira, 2006, *Anafora și catafora ca fenomene discursive*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca.
- Peirce, Charles S., 1990, *Semnificație și acțiune*, Ed. Humanitas, București.
- Petraș, Irina, 1992, *Figuri de stil. Mic dicționar – antologie pentru elevi*, Editura Demiurg, București.
- Pitar, Mariana, 2007, *Textul injonctiv. Repere teoretice*, Ed. Excelsior Art, Timișoara.

- Plett , Heinrich, 1983, *Știința textului și analiza de text*, Ed. Univers, București.
- Pop, Doru, 1997, „Pentru o poetică a comunicării non- verbale” în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai“*, Philologia, XLII, nr. 4, p. 73-81.
- L. Pop, Liana, 1985, „Textualitate dialogală”, în LR, XXXIV, nr. 6, p. 477-485.
- L. Pop, Liana, 1987, „O posibilă tipologie a replicilor în dialog” în *Semiotică și poetică (3). Text și Textualitate*, C. Vlad (ed.), Ed. Universității din Cluj-Napoca, p. 298-315.
- L. Pop, Liana, 2000, *Espaces discursifs. Pour une représentation des heterogenites discursives*, Ed. Peeters, Louvain-Paris, p. 11-45.
- Popa, Ecaterina, „Non-finite and verbless clauses: textual values”, în RRL, 2008, nr. 3, p. 67-78.
- Popovici, Victoria, 1985, „Mica Publicitate – Un „Cod Restrâns”?” în LR, XXXIV, nr. 6, p. 497-508.
- Prioteasa, Ioana, 1974, *Economia lingvistică*, în PLG, p. 26-31.
- Quintilianus, M. Fabius, 1974, *Arta oratorică*, Editura Minerva, București.
- Rădulescu, Marina, 1988, „Text și coerență” în SCL, XXXIX, nr. 4, p. 287-295.
- Reboul A., Moeschler, J., 2001, *Pragmatica, azi* (traducere din limba franceză, Liana Pop), Ed. Echinox, Cluj.
- Ricalens-Pourchot, Nicole, 1998, *Lexique des figures de style*, Collection Synthèse. Série Lettres, Editura Armand Colin, Paris.
- Ricoeur, Paul, 1995, *Eseuri de hermeneutică*, (traducere de V. Tonoiu), Ed. Humanitas.
- Rizescu, I., 1962, *Observații asupra semnului zero* în PLG, vol. IV, p. 116-125.
- Roventă-Frumușani, Daniela, 1995, *Semiotica discursului științific*, Ed. Științifică, București.
- Roventă-Frumușani, Daniela, 1999, *Semiotică, societate, cultură*, Institutul European.
- Roventă-Frumușani, Daniela, 2000, *Argumentarea. Modele și strategii*, Ed. BIC. ALL, București.
- Roventă-Frumușani, Daniela, 2005, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Ed. Tritonic, București.
- Runcan Măgureanu, Anca, 1981, „Aspectele semantice ale constituirii textului”, în I. Coteanu și L. Wald (eds.), *Semantică și semiotică*, Ed. Științifică și enciclopedică, București.

- Slama-Cazacu, Tatiana, 1962, „L'économie et la redondance dans la Communication” în CLTA, I, Éd. De l'Académie, Bucarest, p. 18-25.
- Slama-Cazacu, Tatiana, 1968, *Introducere în psiholingvistică*, Ed. Științifică, București.
- Slama-Cazacu, Tatiana, 1982(a), *Structura dialogului: Despre „Sintaxa dialogată”* în SCL, XXXIII, nr.3, p. 211-224.
- Slama-Cazacu, Tatiana, 1982(b), *Structura dialogului: Despre „Sintaxa dialogată”* în SCL, XXXIII, nr. 4.
- Slama-Cazacu, Tatiana, 1987, „Diada terminologică ”Lizibil/Vizibil” în textul dramatic și în spectacolul teatral” în Carmen Vlad (ed), *Semiotică și poetică (3) Text și textualitate*, Ed. Universității din Cluj-Napoca, p.274-283.
- Sperber, D., Wilson, D., 1989, *La Pertinence. Communication et Cognition*, Traduit de l'anglais pe Abel Gerschenfeld et Dan Sperber, Les Éditions de Minuit, Paris.
- Stan, Camelia, 1990, „Categoriile vide în teoria gramaticală a „guvernării și a legării” în AUB, LLR, XXXIX, p. 49-53.
- Stati, Sorin, 1955, „Elipsa” în LR, IV, nr. 2, p. 68-74.
- Șerbănescu, Andra, 1986, *Construcții scindate*, în LR, XXXV, nr.1, p. 3-9.
- Șerbănescu, Andra, 1992, *Elipsa (în propoziții interogative)*, în SCL, XLIII, nr.1, p. 93-99.
- Șerbănescu, Andra, 1992, *Nivelurile pragmatice ale textului literar* în SCL, XLIII, nr. 5, p. 479-482.
- Tămâianu, Ema, 2001, *Fundamentele tipologiei textuale. O abordare în lumina lingvisticii integrale*, Ed. Clusium, Cluj-Napoca.
- Tasmowski de Ryck, Liliane, 1994, „Reférents et relations anaphoriques”, în RRL, XXXIX, nr. 5-6, p. 457-478.
- Todorov, Tzvetan, 1983, *Teorii ale simbolului*, Ed. Univers, București.
- Tonoiu, Vasile, 1995, *Omul dialogal. Un concept răspântie*, Ed. Fundației Culturale Române, București.
- Trandafir, Gh. D., 1982, *Probleme controversate de gramatică a limbii române actuale*, Editura Scrisul Românesc, Craiova.
- Tuțescu, Mariana, 1980, „Proposition/vs. Phrase/vs. Texte” în RRL, XXV, nr. 4, p. 413-421.
- Tuțescu, Mariana, 1998, *L'argumentation. Introduction à l'étude du discours*, Ed. Universității din București.

- Vasiliu, Emanuel, 1990, *Introducere în teoria textului*, Ed. Științifică și Enciclopedică București.
- Vântu, Ileana, 1994, „Cohérence et cohésion d'une interview”, în RRL, XXXIX, nr. 2, p. 199-202.
- Vianu, Tudor, 1965, *Despre stil și artă literară*, Ed. Tineretului, București.
- Vignaux, G., 1981, „Énoncer, argumenter: Operations du discours logiques du discours” în Langue Française, nr. 50, p. 91-116.
- Vlad, Carmen, 1977, „Premise ale elaborării unei tipologii textuale” în CL, XXII, nr.1, p.49-53.
- Vlad, Carmen, 1977, „Conceptul de text” în CL, XXII, nr. 2, p. 251-254.
- Vlad, Carmen, 1980, „Considerații istorice asupra teoriei textului ” în CL, XXV, nr. 2, p.153-155.
- Vlad, Carmen, 1982, *Semiotica criticii literare*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București.
- Vlad, Carmen, 1990, „Deixis și ambiguitate referențială în textul poetic” în SCL, XLI, nr. 3.
- Vlad, Carmen, 1992, „Note semiotice la semantica textului; Configurativitatea” în *Semiotică și poetică 5*, M. Borcilă, E. Dragoș, C. Vlad (eds.) Ed. Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, p. 258-269.
- Vlad, Carmen, 1994, *Sensul, dimensiune esențială a textului*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
- Vlad, Carmen, 1994-1995, „Sensul poetic: Între evanescență și pregnanță” în *Dacoromania I*, Ed.Academiei, p. 385-391.
- Vlad, Carmen, 1995, „Semioza peirceană și conceptul de textualitate” în St UBB, XL, Philologia, nr. 1, p. 21-41.
- Vlad, Carmen, 1995, „Tipuri de relații în producerea / actualizarea sensului textual” în SCL, XLVI, nr. 1-6, p.73-89.
- Vlad, Carmen, 1999, „Coeziune, congruență, coerență” în SCL, L, nr. 2, p. 463-471.
- Vlad, Carmen, 2003, 2000, *Textul aisberg. Teorie și analiză lingvistico-semiotică*, Ed.a II-a revăzută și adăugită. Casa Cărții de Știință, Cluj.
- Vulpe, Magdalena, 2004, *Opera lingvistică. Dialectal, popular, vorbit*. Ed. Clusium.
- Vultur, Smaranda, 1988, „Rolul refrenului în realizarea coeziunii și coerenței simboliste” în *Caietul „Cercului de studii” VI*, nr.2, Timișoara [Universitatea din Timișoara. Centrul de științe sociale], p. 179-211.

Wald, Lucia, 1998, *Pagini de teorie și istorie a lingvisticii*, Editura ALL, București,
Zafiu, Rodica, 1998, *Narațiune și poezie*, Ed. BIC ALL, București, 2000.